

struētia: imo et destruētia et edificātia. Be-
struētia recētes deos: edificātia fidē in vey
et eternū deū. Etia in crastinū diē iuitam
caritatē vestraz. Cras illi hnt vt audium
mare in teatro: nos hēmus portū in chri-
sto. Sz qm̄ pendino die: id ē q̄rta die sab-
bati: nō possumus ad mēsam Lypriani cō-
uenire: qz festiuitas est sanctorū martyru:
crastinū ad ipam mēsam cōueniam⁹.

Incipit Tract. de ps. LXXXI.

Psalms ipsi Asaph: Psal-
mo huic titulum sicut alijs qui si-
militer pnotantur: vel nomē eius
hominis indidit a quo scriptus est: vel ei-
usdē nois interpretatio: vt ad synagogā qd
est Asaph ei⁹ intelligētia referat: p̄fertz qz
b et prim⁹ eis vsus assignat. Sic. n. incipit.

Expositio psalmi.

Deus stetit in synagoga deo-
ru: Quos deos: Absit vt itelliga-
mus deos gentiu: siue idola: siue
aliquā p̄ter hoies celestē terrestreꝝ creatu-
rā: cū paulopost hūc versū: id ē iste psalm⁹
asserat: et q̄s deos intelligi velit: in q̄z syna-
goga stetit de⁹ aptius exprimat: vbi ait: Ego
dixi dñi estis: et filij altissimi oēs. Vos autē
sicut hoies moriemini: et sicut vn⁹ de p̄ncipi-
bus cadetis. In hoz q̄ synagoga filioꝝ al-
tissimi: de quib⁹ idē altissim⁹ p̄ Esaiā dicit:
Filios genui et exaltaui: ipsi autē me spreue-
rūt: stetit de⁹. In synagoga pplm̄ israel ac-
cipimus: qz et ipoz pp̄rie synagoga dici so-
let: q̄uis et ecclia dicta sit. Mostrā vō apli
nūq̄ synagogaꝝ dixerūt: s̄ sp̄ eccliam: siue
discernēdi cā: siue qd̄ inf̄ p̄gregationē vñ
synagoga: et puocationē vñ ecclia nomē
accepit distet aliqd̄ qd̄ sez p̄gregationē et peco-
ra solēt: atqz ipa pp̄rie: qz et greges pp̄rie
dicimus. Cōuocari autē maḡ est vñ rati-
one sicut sunt hoies. Vñ ex p̄sona ipsius
Asaph in alio psalmo canit: Quasi pec⁹
factus sū apud te: et ego sp̄ tecū: cū vtiqz q̄s
uis vni vero deo mācipatus videret: p̄ ma-
gnis tñ ac sumis bonis ab illo carnalia: ter-
rena: tp̄alia req̄rebāt. Inuenim⁹ etiā sepe
eos filios appellatos: nō ea grā q̄ ad nouū
testamentū ptinet: sed illa q̄ ad vetus: qz et
ipsa gratia est q̄ elegit Abraā: et ex ei⁹ car-
ne tā magnū pplm̄ pp̄pagauit: q̄ nondū na-
tos Jacob dilexit: Esau autē odio habuit:
q̄ liberauit ex egypto: qua in terrā p̄missio-
nis electis gentib⁹ introduxit. Nisi em̄ et ip-
sa esset grā: nō vtiqz de nobis quib⁹ nō ad
terrenū: s̄ ad regnū celoꝝ capescendū da-

ta est ptās filios dei fieri: in eodē mox euā-
gelio diceret: qd̄ accepim⁹ grā p̄ grā: id
est p̄ testamēti veteri p̄missionib⁹ testamē-
ti noui p̄missiones. Liqueat igit̄ quātū exi-
stimo: in q̄ deoz synagoga steterit deus: de
inceps req̄rendū est: vtz p̄rem: an filiu: an
sp̄m̄ sanctū: an ipam trinitatē accipe debe-
amus: stetit in synagoga deoz. In me-
dio autē deos discernere. Quia et sin-
gulus q̄sqz de⁹: et ipsa trinitas vn⁹ de⁹: nō q̄
dē b̄ facile est eliquari: et qz nō corpale: sed
sp̄iale dei p̄sentia: q̄ p̄gruit eius substantie
negari nō pōt ab eo esse cōditis reb⁹ mira-
bili videlz et vix pauc̄ intelligibili mō cui
dicat: Si ascēdero in celū tu ibi es: si descē-
dero in isernū ades. Vñ merito phibet sta-
re deus in cōgregatōe hoim̄ inuisibilis sic
celū et terrā ip̄e implet. Qd̄ p̄ pp̄betā ipse
de se p̄dicat: nec tñ phibetur: sed p̄ capti-
mentis hūane: vtiqz nosc̄ stare in eis q̄
creauit: et si hō stet et audiat eum et gaudio
gaudet pp̄ ei⁹ intimā vocē. Uerūtū quā-
tū arbitroz psalmus iste insinuare aliquid
molit: qd̄ ex quodā tpe factū ē: vt staret de-
us in synagoga deozū. Nā illa statio q̄ ce-
luz et terrā implet: nec ad synagogā pp̄rie
ptinet: nec tpe variatur. Be⁹ itaqz stetit in
synagoga deoz: nimirū ille qui de se dixit:
Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierāt do-
mus israel. Dicit et causa: In medio autez
deos discernē. Agnosco igit̄ deū stetit in
synagoga deoz: quozū patres: et ex quib⁹
chust⁹ s̄m carnē. Ut em̄ staret de⁹ in syna-
goga deoz: ad hoc ex ipis s̄m carnē. Sed
q̄s deus: Neqz em̄ q̄les illi in quoz deozū
synagoga stetit: s̄ sicut illic Ap̄tus sequit̄:
Qui est sup̄ oia de⁹ b̄ndictus in seclā. Ag-
nosco inq̄ stetit: agnosco et in medio deū
sp̄sum: de q̄ amic⁹ ei⁹ quidā dicit: In me-
dio autē vestru stat quē vos nescit: q̄ppe de
quib⁹ paulopost in b̄ psalmo dicit: Nescie-
rūt neqz intellexerūt: in tenebr̄ ambulat.
Testificat et Ap̄ts: qm̄ cecitas ex pte israel
facta ē: vt plenitudo gentiu intraret. Stā-
tē q̄ppe in medio sui videbāt eū: sed nō eū
videbāt deū: qualem se volebat videri di-
cēs: Qui me videt: videt et patrē. Biscer-
nit autē deos nō eoz meritis: sed grā sua ex
eadē p̄persiōe faciēs alia vasa in honorē:
alia in contumeliā. Quis em̄ te discernit:
Quid em̄ habes qd̄ nō accepisti: Si autē
accepisti: qd̄ glouaris q̄si nō accepis: Au-
di et vocē dei discernētis: audi et vocē dñi
diuidētis flāmā ignis. Et q̄quo in-

Alia lra.
t diuidicat.

dicatis iniquitate: et facies peccatorum sumitis. Sic alibi: Usque ad avertendum eius quod lumen est cordis: Bedi legem duntaxat restitisti: nisi propterbas: iniurijs affecistis: aut infecisti: aut habes agere: tibus cohibuistis. Sed ut illis nec loqui dignum sit quod occiderunt seruos dei premissos ad se: vos qui cum hec fieret tacuistis: id est vos qui eos qui tunc tacuerunt velut innocentes imitari voluistis: usque ad iudicatis iniquitates: et facies peccatorum sumitis. Nunquid etiam nunc et ipse heres veniens occidendus est: Nonne ipse propter vos sine prece esse voluit tanquam pupillus: Nonne ad vos clamavit: Discite a me quia mitis sum et humilis corde: Nonne pauper factus est cum dives esset: ut ipsius paupertate ditaremini. **Judicate: ergo pupillo et egeno: humilem et pauperem iustificate.** Ad illos propter se superbos et divites: sed istum propter vos humilem et pauperem: iustum credite: iustum predicat. Sed iudebant ei: nec oino parcet: dicunt hic est heres: venite occidamus eum: et nostra erit hereditas. **Auferte: ergo inopem et pauperem de manu peccatoris eruite.** Hec dicta sunt: ut sciret in eo populo in quo natus et occisus est Christus: nec illos fuisse inuicem a tanto scelere: quod cum essent tante multitudinis: ut eos sicut angelum loqui timerent iudei: et propterea in Christum manum mittere non auderet: et postea cohibuerit: eumque iterum a malignis et invidis iudeorum principibus per miserunt: quod si voluisset timeret se: et nunquam in cum sceleratorum prevalerent manus. **Be his quippe et alibi dicit: Canes muti nesciunt latrare: Be his etiam illud: Ecce quod iustus perijt: et non considerat. Perijt quantum in ipsis est quod eum perdere voluerunt. Nam quod ille posset pure moriendo: quod eum modo potius quod erat perditum requirebat: Porro si istum iuste increpavit: merito arguitur quod tamen scelus fieri dissimulando siluerit quod increpavit: aut ne increpavit quidem: sed quod severitate dandam sunt: quod hoc consilio maliciaque fecerunt: Quertum oibus quod sequitur rectissime congruit. **Nescierunt et non intellexerunt in tenebris ambulat: Quia et illi si cognovissent nunquam dominum glorie crucifixissent: et illi si cognovissent: nunquam Barrabam liberandum: et Christum crucifixum gedum petere consensissent. Sed quoniam super memorata cecitas ex parte israel facta est: donec plenitudo gentium intraret: per hanc vique illius populi cecitate crucifixo Christo. **Adouebuntur omnia fundamenta terre. Sic mota sunt et mouebuntur donec intret quod predestinata******

est gentium plenitudo. Nam et in ipsa morte domini terra mota est: et petre scisse sunt. Et si intellegamus fundamenta terre tremore bonorum copia felices: recte predictum est quod mouerent. vel admirando sic amari: sic colere humilitate: paupertate: morte velut magnam in ipsos misericordiam Christi. vel ipsi quod huius mundi vana felicitate precepta: illam diligendo atque sectando. Ita mouent omnia fundamenta terre: cum primum mirantur: primum etiam commutantur. Sicut enim non absurde dicitur: cimus fundamenta celi: quibus regnum celorum: superedificat in sanctis ac fidelibus: quos dicit scriptura lapides viuos: quorum fundamentum est primum ipse Christus ex vigne: de quo dicit Apulus: fundamentum aliud nemo potest ponere propter id quod positum est quod est Christus Iesus: Beinde ipsi apostoli et prophete quod auctoritate locus celestis eligunt: ut eos sectando coedificemur: Unum dicit ad Ephesios: Nam non estis peregrini et inquilini: sed estis ciues sanctorum: et domestici dei: superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide existente Christo Iesu: in quo omnis edificatio compacta crescit in templum sanctum in domino: ita non inconuenienter fundamenta terre intelliguntur: quorum terrenam felicitatem prepollent atque potentem homines inuidendo eorum auctoritati: ad huius mundi bona percipienda pertrahunt: et adipiscendo coedificant: tanquam terra super terram: sicut in illo superno edificio celum super celum: quod et peccatori dicitur: Terra es et in terram ibis: et celi enarrant gloriam dei: cum in omnem terram exijt sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum. Terrene autem felicitatis regnum superbia est: quod quam venit humilitas Christi exprobrans eis quod vult ex humilitate filios altissimi facere atque increpans. **Ego autem dixi dii estis: et filij altissimi oes.** Vos autem sicut homines moriemini: et sic vultis ex principibus cadet. Siue ad illos dixerit: Ego dixi dii estis et filij altissimi oes: ad eos vique quod predestinati sunt in vitam eternam: ad alios vero. **Vos autem sicut homines moriemini: et sic vultis ex principibus cadet.** Hoc modo etiam deo discernens: siue oes si increpat: ut obediens correctosque discernat: Ego inquit dixi: dii estis: et filij altissimi oes: id est oibus vobis promissi felicitate celestis. Vos autem per infirmitatem carnis: sic homines moriemini: et per relationem animi: sicut vnus ex principibus: id est diabolus non extollemini: sed cadetis. Velut si diceret: Cum tam pauci sint dies vite vestre: ut cito sicut homines moriamini: non vobis prode ad correctionem: s

Alia lra.
 eripite paupe
 et egenum.
 et liberate.

Alia lra.
 et excelsi.

Alia lra.
 et de.

Alia lra.
 et neq.

tanq̄s diabolus cui⁹ dies in hoc seculo mlti sunt: qz carne nō moritur: extollimini vt cadat. Per diabolicā quippe superbā factū est: vt christi glorie pueri: z ceci pncipes iudeorū inuidissent: p hoc vitū factū est z fit: vt christi vsqz ad mortem crucifixi hūilitas vilescat eis: qui h⁹ seculi diligunt excellētiā. Proinde vt hoc vitū sanetur: ex ipsius pphete psona dicit. **Surge deus iudica terrā:** Tumuluit em̄ terra cū te crucifigeret: surge a mortuis z iudica terram. **Qm̄ tu disperdes in omnib⁹ gentib⁹.** Quid nisi terrā: hoc est eos qui terrena sapiūt: Siue ipm̄ affectū in credentibus terrene cupiditatis: z electionē assumens: siue nō credētes terrā conterendaz pdendāqz discernēs: sic p mēbra sua quorū cōuersatio in celis est: iudicat terrā z disperdet in omnib⁹ gentibus. Nō ptereūdū est qd nō nulli codices habent: qm̄ tu hereditabis in oibus gentib⁹: qz z hoc nō incōueniēter accipit: neqz vt simul vtrūqz sit qd q̄ repugnat. Sit ḡ hereditas ei⁹ p caritatē: quā suis pceptis z gratia miscōiter extollendo terrenā disperdit cupiditatē.

Alia lra.
hereditabis.

Explicit Tract. de ps. LXXXI.

Incipit Tract. de ps. LXXXII.

D Psalmi titulus hui⁹ est. **Canticū psalmi Asaph.** Jam sepe diximus qd interpretetur Asaph: id est pgregationē. Homo ergo ille qui vocabatur Asaph in figura cōgregationis ppli dei: in multorū psalmorū titulis ponit. Brece aut cōgregatio synagoga dicit. Qd velut ppiū nomē iudeorū pplus detinuit: vt synagoga appellet: sicut pplus christian⁹ visitatus vocat ecclesia: cū z ipse vtiqz cōgreget. Ppls itaqz dei in isto psalmo dicit.

Expositio psalmi.

D **E**us quis similis erit tibi: Qd ego arbitror accōmodat⁹ accipi in christo: qz in similitudine hoim factus: putat⁹ est ab eis a qbus pteptus ē ceteris hoib⁹ cōpādus: nā z inter iniqs deputatus ē ad h vt iudicaret. Cū aut veniet iudicatur⁹: tūc fiet qd hic dicit: **Be⁹** q̄s similis erit tibi. Si em̄ psalmi si soleret loq̄ ad dñm christū: nō diceret etiam illud qd ipsi dictum esse nullus pōt dubitare fidelū: **Thron⁹ tuus de⁹ i seculū seculi:** virga directōis vga regni tui: **Bilexisti iusticiā z odisti iniquitatē:** ppterea vixit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis p picipib⁹ tuis. Huic ergo z nūc dicit: **Beus q̄s similis erit tibi:**

Multis em̄ filis in hūilitate eē voluisti: vt q̄ adeo: vt z latrōib⁹ q̄ tecū sūt crucifixi: si claritate cū venies q̄s filis erit tibi: Quid em̄ magnū dicit cū deo dicit: q̄s filis erit tibi: nisi illi dicat q̄ filis esse in hoib⁹ voluit: forma serui accipiēs in similitudine hoim factus z habitu inuētus vt hō. Et iō nō ait: **Quis similis est tibi:** qd vtiqz recte diceret: si hoc ad diuinitatē referret. Quia vō ad formā serui relatū est: tūc ei⁹ a ceteris hoibus dissimilitudo apparebit: qm̄ apparebit in gloria. Ideo sequitur. **Ne taceas neqz cōpescaris deus.** Quia pmo tacuit vt iudicaretur: qm̄ sicut agnus coraz tondēte se fuit sine voce: sic nō aperuit os suū: z suaz cōpescuit p̄tātē. Quā vt se cōpescē onderet ad illā ei⁹ vocē: qua dixit: **Ego sum:** hi qui cū apphēdēdū q̄rebāt redierūt retro z ceciderūt. Qm̄ ḡ teneretur atqz pateref: nisi seipse cohiberet atqz cōpesceret: z quodāmodo mitigaret. Nam z sic quidā interpretati sūt qd hic positū ē: neqz cōpescari de⁹: vt diceret: neqz mitescas deus. Ipse alibi dicit: **Tacui: nūq̄d sp̄ tacebo:** Cui dicit hic: **ne taceas:** **Be** illo alibi dicit: **Be⁹** manifestus veniet: de⁹ nō z nō silebit. Cui dicit h: **ne taceas:** Tacuit em̄ vt iudicaret qm̄ vēit occultus. Nō aut tacebit vt iudicet qm̄ veniet manifestus. **Qm̄ ecce inimici tui sonauerūt: z q̄ oderūt te extulerunt caput.** Flouissimos dies significare mihi videt: qm̄ hec que nunc metu cōpmūtur: in liberā vocez eruptura sunt: sed plane irrationabilē: vt sonitus magis q̄ locutio vel sermo dicēdus est. Nō itaqz tunc odisse incipiet: sed qui oderūt te tūc leuabūt caput: nec capita sed caput: qm̄ eo pueturi sūt vt etiā illud caput habeāt qd extollit sup omne qd dicit de⁹ z qd colit: vt in illo maxime impleat: qui se exaltat hūilibit: z cū ille cui dicitur: **Ne taceas neqz mitescas de⁹:** interficiet spiritu oris sui: z euacuabit illuminatione p̄sentie sue. **Sup pplm̄ tuū malignauerūt psiliū:** Ut sicut alij codices habēt: **Asstute cogitauerūt psiliū: z cogitauerūt aduersus sanctos tuos.** Irrident ista dicūt. Qm̄ em̄ valeret nocē p̄lo vel plebi dei: vel scis ei⁹ q̄ nouerūt dicere: **Si de⁹ p nobis q̄s cōtra nos:** **Dixerūt venite z dispdamus eos de gete:** Singularē numeruz posuit p plurali: sicut dicit: **Cui⁹ ē h̄ pecus:** etiā si de grege interroget: z intelligunt pecora. **Beniqs alij codices de gentibus ha-**

Alia lra.
sonauerūt.